

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

28. listopadu 2013*

„Řízení o předběžné otázce — Listina základních práv Evropské unie — Právo na účinnou právní ochranu — Právní osoby založené za účelem dosažení zisku — Právní pomoc — Neexistence souvislosti s právem Unie — Zjevný nedostatek pravomoci Soudního dvora“

Ve věci C-258/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím 5^a Vara Cível de Lisboa (Portugalsko) ze dne 13. března 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 13. května 2013, v řízení

Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio Lda

proti

Instituto da Segurança Social IP,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, K. Lenaerts (zpravodaj), místopředseda Soudního dvora, J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc usnesením s odůvodněním v souladu s čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

Usnesení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio Lda (dále jen „Sociedade Agrícola“) a Instituto da Segurança Social IP (dále jen „Instituto“) týkajícího se toho, že Instituto odmítl Sociedade Agrícola poskytnout právní pomoc.

* Jednací jazyk: portugálština.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2003/8/ES

- 3 Bod 5 odůvodnění směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech (Úř. věst. L 26, s. 41; Zvl. vyd. 19/06, s. 19) zní následovně:

„Účelem této směrnice je podpořit poskytování právní pomoci v přeshraničních sporech osobám, které nemají dostatečné finanční prostředky, je-li tato podpora nezbytná k zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti. Obecně uznávané právo na přístup ke spravedlnosti je potvrzeno také článkem 47 [Listiny].“

- 4 Osobní působnost práva na právní pomoc je definována v čl. 3 odst. 1 směrnice 2003/8 následovně:

„Každá fyzická osoba účastnící se sporu, na kterou se vztahuje tato směrnice, má právo na přiměřenou právní pomoc k zajištění svého účinného přístupu ke spravedlnosti v souladu s podmínkami stanovenými touto směrnicí.“

Portugalské právo

- 5 Zákon č. 34/2004 ze dne 29. července 2004, ve znění zákona č. 47/2007 ze dne 28. srpna 2007 (dále jen „zákon č. 34/2004“), stanoví režim přístupu k právu, jakož i k soudům a do portugalského právního řádu rovněž provádí směrnici 2003/8.

- 6 Článek 7 odst. 3 zákona č. 34/2004 stanoví:

„Právnícké osoby založené za účelem dosažení zisku a jednočlenné společnosti s ručením omezeným nemají nárok na právní pomoc.“

- 7 Portugalské právní předpisy však od platby nákladů a poplatků souvisejících se soudním řízením osvobozují právnícké osoby založené za účelem dosažení zisku a jednočlenné společnosti s ručením omezeným, které jsou v platební neschopnosti nebo v procesu reorganizace.

Předkládací rozhodnutí a předběžné otázky

- 8 Sociedade Agrícola se sídlem v Lisabonu (Portugalsko) je právníckou osobou založenou za účelem dosažení zisku.
- 9 Dne 15. ledna 2013 Sociedade Agrícola požádala Instituto, který je příslušnou správní entitou, o poskytnutí právní pomoci ve formě osvobození od platby soudních poplatků a ostatních nákladů řízení, jakož i o ustanovení a odměňování advokáta, přičemž uvedla, že chce podat soudní žalobu týkající se částky 52 500 eur.
- 10 Instituto však měl za to, že uvedená žádost o právní pomoc je zjevně nepřípustná z důvodu, že v souladu s čl. 7 odst. 3 zákona č. 34/2004 právnícké osoby založené za účelem dosažení zisku nárok na právní pomoc nemají.

- 11 Sociedade Agrícola podala proti uvedenému rozhodnutí Instituto žalobu u 5^a Vara Cível de Lisboa, přičemž navrhla podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, aby se Soudní dvůr vyjádřil k výkladu článku 47 Listiny.
- 12 Podle předkládajícího soudu je k vyřešení sporu v původním řízení relevantní rozsudek Soudního dvora ze dne 22. prosince 2010, DEB (C-279/09, Sb. rozh. s. I-13849). Má však za to, že tento rozsudek musí být nicméně objasněn, pokud jde o právnické osoby založené za účelem dosažení zisku.
- 13 Za těchto podmínek se 5^a Vara Cível de Lisboa rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
  - „1) Brání článek 47 [Listiny], který zakotvuje právo na účinnou soudní ochranu, vnitrostátní právní úpravě, která zamezuje přístup právnických osob založených za účelem dosažení zisku k právní pomoci?
  - 2) Je třeba článek 47 [Listiny] vykládat v tom smyslu, že právo na účinnou soudní ochranu je zaručeno, pokud vnitrostátní právo členského státu, ačkoliv z práva na právní pomoc vylučuje právnické osoby založené za účelem dosažení zisku, jim přiznává automaticky osvobození od nákladů a poplatků souvisejících se soudním řízením, jsou-li v platební neschopnosti nebo v procesu reorganizace podniku?“

K pravomoci Soudního dvora

- 14 Na základě čl. 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr v případě zjevného nedostatku pravomoci Soudního dvora k projednání určité věci po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, aniž by pokračoval v řízení.
- 15 Uvedené ustanovení je třeba použít v projednávané věci.
- 16 Podle ustálené judikatury Soudního dvora může Soudní dvůr v rámci řízení o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU vykládat unijní právo pouze v mezích pravomocí, které mu jsou přiznány (viz rozsudek ze dne 5. října 2010, McB., C-400/10 PPU, Sb. rozh. s. I-8965, bod 51 a usnesení ze dne 6. června 2013, Cholakova, C-14/13, bod 21).
- 17 Předběžné otázky se týkají výkladu článku 47 Listiny.
- 18 V tomto ohledu je třeba připomenout, že působnost Listiny je s ohledem na jednání členských států definována v jejím čl. 51 odst. 1, podle něhož jsou ustanovení Listiny určena členskými státy, výhradně pokud uplatňují unijní právo (rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, bod 17).
- 19 Toto ustanovení tedy potvrzuje ustálenou judikaturu, podle níž se základní práva zaručená v unijním právním řádu Unie uplatní ve všech situacích, které se řídí unijním právem, avšak mimo takové situace se uplatnit nemohou (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 14. prosince 2011, Boncea a další, C-483/11 a C-484/11, bod 29, jakož i výše uvedený rozsudek Åkerberg Fransson, bod 19 a citovaná judikatura).
- 20 Pokud právní situace do působnosti unijního práva nespadá, Soudní dvůr nemá pravomoc o ní rozhodnout a případně uplatňovaná ustanovení Listiny sama o sobě nemohou tuto pravomoc založit (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 12. července 2012, Currà a další, C-466/11, bod 26, jakož i výše uvedený rozsudek Åkerberg Fransson, bod 22).

- 21 Předkládací rozhodnutí přitom neobsahuje žádnou konkrétní skutečnost, která by umožnila mít za to, že se předmět původního řízení týká výkladu nebo uplatnění jiného pravidla unijního práva, než jsou pravidla uvedená v Listině (viz usnesení ze dne 7. února 2013, Pedone, C-498/12, bod 14 a Gentile, C-499/12, bod 14, jakož i ze dne 8. května 2013, T, C-73/13, bod 13).
- 22 Vzhledem k tomu, že směrnice 2003/8 poskytnutí právní pomoci právníkům osobám nestanoví (viz výše uvedený rozsudek DEB, bod 43), je třeba uvést, že se tato směrnice na spor v původním řízení nepoužije.
- 23 Dále je nutno konstatovat, že na rozdíl od věci, ve které by vydán výše uvedený rozsudek DEB, v níž Soudní dvůr článek 47 Listiny vyložil v rámci řízení o žalobě týkající se odpovědnosti státu podané na základě unijního práva, předkládací rozhodnutí neobsahuje žádnou konkrétní skutečnost, která by umožnila mít za to, že Sociedade Agrícola podala žádost o právní pomoc v rámci soudního řízení, jehož předmětem je ochrana práv, která jí přiznává unijní právo.
- 24 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že Soudní dvůr zjevně nemá pravomoc k zodpovězení otázek položených 5^a Vara Cível de Lisboa.

K nákladům řízení

- 25 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Soudní dvůr zjevně nemá pravomoc k zodpovězení předběžných otázek položených 5^a Vara Cível de Lisboa (Portugalsko) v jeho rozhodnutí ze dne 13. března 2013 (věc C-258/13).

Podpisy.